

nem lévén engedményezhetők, az engedményezés lehetősége a kötelmi jogban meglehetősen szűk körre szorul.

Most jön azonban legfőbb kérdésem: Ha tulajdonjog létezik a jogon, akkor nyilván tulajdonjogom van minden jogon, dr. N. D. szövegezésében „követelésen”, tehát pl. a haszonélvezetből eredő követelésemen is, a bérletből a haszonbérletből eredő, az alkalmazott munkateljesítése iránti igényemen, a birtokháborításból eredő igényemen, és last not least a tulajdonjogi igényemen! Ha tehát ellopják az órát, rei vindikációs igényem van a tolvajjal szemben és tulajdonjogom ezen a követelésen! Azaz tulajdonjog a „tulajdonjogon”! Dr. N. D. által elfoglalt szemléleti síkban nem lehet különbséget tenni. Vagy talán kötelmi követelésen van tulajdonjog és a dologi igényen: „követelésen” nincsen? Ha pedig a „követelés” az én tulajdonom, akkor miért nem ruházhatom át harmadikra a birtokháborítási igényemet „tulajdon”-ilag. A negatória in rem akcióra nyugodtan állíthatnám, hogy nem a jogosított személyéhez van kötve, hiszen a birtokháborítás megtörtént, akárkire ruházom át az igény érvényesítését.

Rövidre fogva a kérdést, szeretnék világosan látni, hogy melyek azok a követelések, amelyeken van tulajdonjog és melyeken nincs és miért nincsen tulajdonjog?

Ami most már végeredményben az ügyvédi költségkérdést illeti, igen könnyen megoldható egy de lege ferenda megállapítandó jogszabállyal anélkül, hogy a dologi és kötelmi jogrendszer építményét jobb hiányában megingatnánk. Hogy a Kúria büntető szakosztálya magánjogi kérdésekben nem mindig halad a magánjogi rendszerünk szemléletében, sajnos, nem csak ebben a vonatkozásban tudott jelenség.

Dr. N. D. tovább fenntartja a dologi és kötelmi jogrendszer bifurkációját, de ott ahol ez neki nem tetszik, egyszerűen kilép belőle. Az kétségtelen, hogy ennek a kettős szemléletnek egyre elháríthatatlanabb bajai vannak, de a régi iskola bevált meghatározásai és értékfogalmait megzavarni a rendszer fenntartása mellett teljes képtelenség.

Dr. Ehrnthal Aladár.

Jogos védelem és abbanhagyási igény. A tisztességtelen verseny abbanhagyása iránt indított keresetekben alperes védekezése, melyben a kereset elutasítását kéri, voltaképpen három irányban nyilatkozik meg.

1. Tagadja, hogy az általa elkövetett cselekmény a *versenytiltó rendelkezéseibe* ütközik,

2. amennyiben a bíróság megítélése szerint cselekménye mégis a Tvt. alapján való marasztalást vonna maga után, úgy kéri annak megállapítását, hogy cselekményét *jogos védelemben* követte el,

3. végül utal arra, hogy az abbanhagyásra való kötelezés helyt nem foghat, mert a per tárgyává tett cselekményt már *abbanhagyta* és oly magatartást tanúsított, amely az ismétlés veszélyét is kizárja.

Az állandó gyakorlat szerint az abbanhagyásra való köte-

lezéstől csak akkor lehet eltekinteni, ha az alperes a *kereseti jogot elismeri* és amellet olyan magatartást tanusít és e magatartásának *oly tárgyi bizonyítékát szolgáltatja*, amely az ismétlődés veszélyének lehetőségét kizárta teszi, vagyis ha a tettes az *ismétlődés megakadályozására* mindent elkövetett, ami tőle az élet felfogása és lehetősége szerint elvárható. E védekezésről azonban nem beszélhetünk akkor, ha az alperes az ellene abbanhagyás iránt indított perben *érdemben is védekezett*, és eljárása jogosságát vitatja.

Az a tény, hogy alperes a *jogos védelem* kifogását emeli, még nem jelenti azt, hogy alperes a per tárgyává tett magatartásának jogos voltát vitatná, minthogy a jogos védelem alapján a felperesi kereset elutasítására irányuló kérelem a per tárgyat képező magatartás tekintetében burkolt jogelismerést jelent. Elismerését annak, hogy a kifogásolt cselekmény jogellenes és hogy csupán a jogos védelem teszi az egyébként még nem engedett cselekményt megengedetté. A jogos védelemmel való védekezés tehát önmagában véve nem alkalmas azon alperesi álláspont megerősítésére, hogy az ismétlés veszélye fenn nem forog és így a kereset elutasítandó, ha alperes egyébként olyan magatartást tanusított, amely elszigetelten elbírálva, az ismétlés veszélyét kizárja. Alperes ugyanis ily esetben nem azt vitatja, hogy felperes keresete általában, hanem *csak a konkrét esetben* nélkülözi a jogalapot, minthogy a cselekmény jogellenességét, annak jogos védelemben elkövetett volta kizárja.

Mint már fentebb is érintettük, a jogos védelemmel való védekezés voltaképen *elismerése annak, hogy a kifogásolt magatartás valóban a Tvt. tiltó rendelkezéseibe ütközik*. A jogos védelem azonban önmagukban jogellenes magatartásokat is jogosakká változtathat. A jogos védelem esetén a tényálladékhöz hozzátartozik mind a cselekmény jogellenes volta, mind az ellentél részéről történő ugyancsak jogellenes támadás, amely a jogos védelemben elkövetett cselekményt mintegy kiprovokálta, de egyben annak kereteit is megszabta.¹⁾ Minthogy a jogos védelem esetén az alapcselekmény, a jogos védelemben eljáró versenytársat ért jogellenes támadás, — a per tárgyává tett cselekmény ismétlésének veszélyét itt az alapcselekmény még nem ismétlése kizárja.

Amennyiben az 1—3. pontok alatt felsorolt védekezéseket sorba vesszük, úgy véleményünk szerint az 1—3. pontok együttes alkalmazása esetén, minthogy az 1. pont a 3. pontnak elentmond és így az ismétlés veszélye fennforog, az 1. pontban foglalt védekezés elutasítása esetén az abbanhagyásra kötelezés nem mellőzhető. A 2. és 3. pont alatt említett védekezések egy-

¹⁾ „Jogos védelem csak akkor forog fenn, ha arra valamely jogtalan támadás visszautasítása céljából feltétlenül szükség van.” (T. 9682/1933., P. 9133/1934.) Nem lehet szó jogos védelemről akkor, ha az erre hivatkozóknak cselekményei nem az általa jogtalanak tartott támadás visszautasítására irányulnak és nem maradnak a támadás keretében, hanem a jogos védelem határát messze túllépve, a Tvt.-be ütköző cselekményekben nyilvánulnak, melyeknek megállapítható célja a versenytárs legyőzése, főleg a versenytárs megbizhatatlanságának kihangsúlyozásával. (T. 11905/1932.)

bekapcsolása esetén a 2. alatti védekezés el nem fogadása esetén is mellőzheti azonban a bíróság mint feleslegest az abbanhagyásban való marasztalást, ha a 3. alatti tényállás megállapítást nyer. Ez esetben tehát alperesnek mindössze az addig felmerült költségeket kell fedeznie.

Az abbanhagyás kérdése körül felmerült problémáknál nézetünk szerint az eldöntendő kérdés kizárólag a fenn, vagy fenn nem forgó ismétlődés veszélyének bírói eldöntésére szorítkozhat.

Dr. Bányász István.

Védi-e a római egyezmény az előadóművész teljesítményét?

Balás P. Elemér a „Jogállam” 1935. május—júniusi számában megjelent Dr. Szalai Emil „Előadóművész, gramofonlemez, rádió” című könyvéről írott kitünő bírálatában kiter Szalai Emil könyvének a római konferenciával kapcsolatos fejtegetéseire is. Balás igazat ad Szalainak abban, hogy a római egyezmény sem szövege, sem intenciója szerint nem terjed ki az előadóművésznek teljesítményéhez való viszonyára. Ennek a felfogásnak a helyességét azzal indokolja a bírálat szerzője — még pedig a Curia P. I. 1333/1935. sz. ítéletével egyetértően, — hogy a római konferencia az előadóművész teljesítményének védelme szempontjából csak „óhajt” terjesztett elő. Szalai szerint kizárólag a római egyezmény az irányadó abban a tekintetben, hogy kik részesülnek szerzői jogi védelemben és kizárólag az egyezmény szövegéből állapítható meg az, hogy ki tekinthető „szerzőnek”. Minthogy az előadóművész a római egyezmény szerint nem tekinthető szerzőnek és minthogy szerinte nemzetközi egyezményeket nem lehet kiterjesztőleg értelmezni, a külföldi előadóművész nem élvezheti nálunk a Sz. T. 8. §-ában biztosított jogvédelmet. Balás P. Elemér ez okfejtésre csak azt jegyzi meg, hogy a kérdés nem könnyű, mert annak az eldöntését kívánja, hogy van-e hatálya a külföldiek javára egy nemzetközi egyezményt kiterjesztő értelmű jogszabálynak a belföldön. A felvetett kérdésről szerinte Sz. T.-ünk nemzetközi vonatkozású rendelkezései nem szólnak.

Mielőtt a Balás P. Elemér által felvetett problémára a válaszadást megkísérelnök, vissza kell térnünk Szalai Emil okfejtésének kiindulási pontjára. Szalai Emil az álláspontját azzal indokolja — miként fentebb említettem —, hogy a római konferencia alkalmával a tagállamok az előadóművész jogvédelmének az egyezménybe való felvételére irányuló olasz javaslat elutasításával egyidejűleg azt az óhajt fejezték ki, hogy a nemzeti államok gondoskodjanak erről a jogvédelemről. Ebből a tényből Szalai szerint argumentum a contrario — amely felfogást egyébként a kir. Kúria is magáénak vallotta —, az következik, hogy a római egyezmény az előadóművész teljesítményét nem védi. Az argumentum a contraria támaszkodó okoskodás azonban ritkán vezet az igazság felismeréséhez és a jelen esetben sem mutatja a helyes álláspontot. Az igaz, hogy a római egyezmény nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely szerint az előadóművész teljesítménye bármily vonatkozásban is jogvédelemben volna részesítendő. Ebből a negatívumból azonban, vala-